

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 20 coroane.
Pe jumătate de an — — — — — 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada Deák Ferenc Nrul 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Pentru ce s'au ieftinit banii în războiu?

Ce privește schimbările economiei publice, doară nici un factor n'a avut așa rol important, decisiv, decât decăderea anormală a valorii de cumpărare a banilor. Și fiind banii articoli internaționali pe teren comercial, firește că efectul, influința războiului, s'a văzut și în țările neutrale. Așa a căzut valoarea de cumpărare a banilor în monarhie cel puțin cu 300%, în proporție cu mult mai mare, decât în ori și care stat afară de Rusia... Pentru aceea la cari banii le servesc numai ca să-și împlinescă poftele, pretenziunile de lux — fiindu-le pe de altă parte asigurată vieața de toate zilele — decăderea tragică a banilor nu i-au dus la bancrotarea vieții materiale. Dar ce să zicem de aceia cari însărcinați cu familie grea, câștigând de multe ori cu sudori de sânge, în cataclisma de azi?... Am ajuns acolo că pentru bani abia ne putem cumpăra chiar acelea articole, de cari avem lipsă necondiționat, cari dejă nu sunt pretenziuni de lux, ci cari le pretind și normele vieții sociale. Mă gândesc în prima linie la clasa de mijloc a societății, la clasa lateinerilor...

*

La începutul războiului mondial toți am fost de încredere firmă că războiul nu va ținea numai câteva luni. Increderea aceasta falsă ne-a sugerat-o și declarația de multe ori amintită a împăratului Wilhelm, spusă la începutul războiului — făcând aluzie la sfârșit: „Dacă vor cădea frunzele...” Și iată: nu peste mult a cincea oară vor cădea frunzele și nici o speranță de pace generală! În chaosul surprinderii a războiului, în confuzia desperării generale, toți căutau să-și vândă mărfurile cât de curând, așa, încât prețul mărfurilor de industrie, mai ales a articolelor de lux, a decăzut mult. Cum a încetat circulația de navigațiune între țările dușmane, importul articolelor de alimentație în țările puterilor centrale n'a mai fost posibil. Situația a îngreunat-o și împrejurarea că astfel de articole numai din an în an se importau, deși s'au pregătit pe teren militar în modul cel mai perfect posibil, pe teren agrar-economic însă n'au fost pregătiți. Neavând Ungaria în anul 1914 recoltă bună și cuprins fiind mult teritor economic prin ofensiva puternică a Rușilor, toți s'au silit într'acolo, ca bucatele să le rețină. Prețul bucatelor a început să se urce în mod extraordinar și așa ca urmare naturală, prețul de cumpărare a banilor a

căzut. Urcarea prețurilor de bucate guvernul prin diferite ordinațiuni le-a sancționat și așa s'a format bază pentru scumpetea generală. Văzând această speculații, toate articolele de industrie au început a le detrage din circulație în speranța, ca mai târziu după ce — din lipsa mărfurilor s'au urcat prețurile — să le vândă. Afară de aceasta importul din țările aliate și neutrale a fost puțin. Fabricile din țară din lipsa lucrătorilor n'au produs destul și autoritățile competente — ca în Germania — în loc ca deja la începutul războiului să fi pășit energic și consecvent în fața aștorfel de lucruri, când abia căpătam cele de lipsă în preț horibil, atunci târziu a început și începe a „maximă” aproape în prețul de circulație. Și — precum știm foarte bine — cum s'a „maximat” ceva, îndată a și dispărut din circulație.

Lipsa de articole de industrie a mai agravat-o și o altă împrejurare decisivă. Statul având în vedere în prima linie prevederea armatei cu muniție, lucrătorii cei mai buni din țară în număr considerabil i-a concentrat în diferitele fabrici de muniție. În decursul războiului lipsa de lucrători în fabricile pentru civili a fost așa de mare, încât a trebuit să se aducă din fronturi anumite categorii de lucrători, ca echilibrul economic să se restabilească. Lucrătorii din fabrici însă în urma scumpetei anormale neputându-se hrăni în mod corespunzător: productivitatea de lucru scade

Natural că cumpărătorii, siliți fiind a cumpăra cele de lipsă, rivalizând cumpărau cu ori și ce preț. Neguțătorii, ca să țină și mai departe cumpărătorii în dependență, s'au aliat în diferite uniri comerciale. Guvernul, iară, în loc ca să schimbe situația aceasta absurdă în mod radical, prin ordinațiunile sale slabe, fără efectul recerut, a agravat și mai tare starea cumpărătorilor. Doctrina de stat e: ca prin maximarea prețurilor urcate să se favorizeze speculații, ca de bună voie să pună în circulație mărfurile ascunse. Comercianții însă sunt de părerea că prețul „maximal” pentru ei e prețul „minimal”! Așa s'a putut întâmpla lucrul acela caracteristic în Ungaria, — care prevede cu articolele de alimentație întreagă armata Monarhiei, afară de aceasta exportează în Austria și în Germania, — că prețurile articolelor de alimentație sunt mai mari, decât în Austria și Germania!

O altă împrejurare care a contribuit mult la scăderea valorii de cumpărare a

banilor e sporirea bancnotelor. La începutul războiului Banca Austro-Ungară a avut în circulație bancnote în valoare de 2 și jumătate miliarde coroane, care sumă de patru ani s'a sporit la 23 miliarde. Și totuș e scumpete. Sanarea nerânduelei economiei publice însă nici când nu se va putea face în modul acesta. Soliditatea economiei publice-naționale depinde dela aceea, că în ce relație suntem din punct de vedere comercial cu străinătatea. Bilanțul comercial e activ ori pasiv; adevărat ce e mai mult: exportul sau importul? Apoi împrumuturile de stat! Statul, nefiind destul venitul din dări, din monopolii și din împrumuturile de războiu, pentru acoperirea speșelor de războiu și pentru lichidarea plății oficianților de stat, a mai luat împrumut și dela Banca Austro-Ungară. Banca Austro-Ungară iară prin un ordin al guvernului a sistat obligamentul de a acoperi și mai departe bancnotele în valoare de $\frac{2}{3}$ în aur, a tipărit atâtea bancnote de câte a avut lipsă statul. Statul apoi a plătit cu bancnote aceste liferanții de armată, soldații, oficianții etc. Și toți suntem siliți a primi banii aceștia în valoare nominală, deși n'au bază de garanță reală numai „încrederea” în stat... Și, ca banii de metal să fie cât de puțin în circulație, bancnotele nu se mai pot schimba la Banca Austro-Ungară în bani de metal. Și până când Banca Austro-Ungară înainte de războiu săptămânal a publicat conspect de circulație, în decursul războiului a făcut-o numai odată, nevoind a ne documenta totdeauna decadența noastră financiară. Așa de sine se înțelege că având mai mulți bani de hârtie în circulație, decât erau de lipsă, a trebuit să le scadă prețul real, deși prețul nominal a fost acelaș. E drept că în toate statele, cari poartă războiul acesta, s'au înmulțit bancnotele, dar nu în măsură așa de mare ca la noi. În Franța s'au sporit de 4 ori, în Germania de 5 ori și la noi de 8 ori atâtea cât au fost înainte de războiu.

De sine se înțelege că mulți — mai ales aceia cari au avut ce să vândă în decursul războiului — au câștigat averi considerabile. Și ce fac cu banii? Când am trecut prin desperarea surprinderii la începutul războiului, toți cari au vândut bine se sileau să bage banii ca depunere în bancă. În fine așa s'au sporit banii în bănci, încât în multe bănci din provincă nu se primesc bani spre fructificare, ci numai spre păstrare. Ba de multe ori cer și taxă de păstrare dela deponent. Băncile știind bine că puterea fermecătoare a ba-

nilor a dispărut aproape total, se nizuiesc să adune la sine cât de multe întreprinderi industriale și comerciale, ba chiar mai nou și pământuri, păduri, case, cu un cuvânt tot ce are valoare reală. Vedem simptomele aceasta și la țărănul nostru. Nu e fălos cu banii, ci cu aceea ce poate cumpăra pe bani.

E interesant și caracteristic în istoria banilor, că chiar acum când la noi nu se găsește aur în circulație, în statele neutrale aurul se adună într-o cantitate, așa de mare, încât guvernele au dispensat băncile de stat de a primi și mai departe aurul îmbiat. America înainte de ce ar fi intrat activ în războiul mondial, a adunat la sine aproape jumătate din cantitatea de aur ce a fost în lume.

Statele beligerante văzând stricarea valurilor, ca nu cumva să se gradeze pasivitatea bilanțelor comerciale, din când în când au predat cantități considerabile de aur la statele neutrale. Pe lângă aceasta furisarea aurului n'a încetat niciodată. Dar totuși: fabricanții și comercianții din statele neutrale nu mai primesc bucuroși, dacă cumpărătorul din statele beligerante marfa cumpărată o plătește cu bancnote sau chiar cu aur, ci mai bine le place, dacă cumpărătorul le rămâne dator și plătește numai interesele până după război.

Ce e mai deplorabil pentru noi, că coroana noastră e mai ieftină nu numai decât marca germană, dar și decât dinarul sârbesc sau leul român.

Statul afară de maximare a căutat să restabilească valuta stricată prin regularea importului și exportului și cu înființarea centrului de devize. Prin aceasta voiește ca toți aceia cari voesc a târgui în străinătate, mijloacele de plată: devizele (cambii pentru străinătate), să se controleze cât de strict. Însă nici o încercare n'a adus rezultatul dorit. Acum caută ca pe baza experiențelor să le modifice. În decursul pertractărilor politice între Monarhie și Germania s'a ivit și ideea: unificarea sistemului de bani. Dar aceia cari au purtat pe sufletul lor interesele naționale maghiare, cari au avut în vedere în prima linie „supremația maghiară“, au respins-o. Stabilindu-se însă principiile cele mai nouă de alianță cu Germania, nu știm că oare când se va realiza programul de alianță a subcancelarului Payer...

Tulca (c. Bihor), la 16/29 Iulie 1918.

Dimitrie Popa, preot ort. rom.

INFORMAȚIUNI.

Alegeri noi la Academia Română. Din București se scrie: în secția literară a Academiei Române, sunt vacante 5 locuri, prin moartea academicianilor Titu Maiorescu, Gheorghe Coșbuc, Barbu Delavrancea, Anton Naum și Sbiera.

În secția științifică a Academiei Române sunt vacante două locuri: una prin moartea savantului profesor de chimie dela universitatea din Viena și altul prin moartea doctorului C. Istrati, stins din viață nu de mult la Paris.

După ratificarea păcii, prin luna Septembrie, Academia va ține o sesiune în care va completa locurile vacante.

Mitropolitul Repta. „Neue Freie Presse“ din Viena se grăbește să răspândească știrea că mitropolitul Repta ar fi repășit din scaunul ar-

hiepiscopesc din cauza unor pretense diferențe, cari ar exista, încă de pe timpul primei invazii rusești, între mitropolit împreună cu consistorul său și între ministerul de culte. Este prea lesne de înțeles că această știre pornește din acelaș isvor. din care a pornit, cu doi ani în urmă, o adevărată goană în contra mitropolitului Repta cu tendința vădită de a nimici prin răsturnarea mitropolitului prestigiul bisericii noastre naționale, spre a deschide astfel calea Ucrainilor la cârma ei. Nu ne uimește atitudinea gazetei vieneze, deoarece știm prea bine cine stă la spatele ei, dar suntem surprinși de gazetele germane din Cernăuți cari, reproducând și comentând această știre, n'au aflat nici un cuvânt de apărare pentru acelaș mitropolit Repta pe care-l siăveau odinioară pentru toleranța lui pilduitoare, pentru sentimentele lui de ideală umanitate, pentru blândețea lui evanghelică și pentru loialitatea lui mai presus de orice îndoială. Ce s'a ales cu onorurile pe cari populațiunea izraelită a Bucovinei se pregătește să le aducă mitropolitului Repta pentru scutul și ocrotirea de care a avut parte pe timpul celei dintâi ocupații rusești? Il cunoaștem prea bine pe mitropolitul Repta și suntem convinși că va suporta fără amărăciune și poate cu un zimbet de resignare lipsa de considerare din partea acelora cari-l preamăreau odinioară cu un prisos de măguliri și astăzi se stieșe să-i rostescă măcar numele.

Însă să fie dumnealor pe pace. Mitropolitul Repta, consilierul intim al Majestății Sale, nu va repăși, ci va ști să ridice biserica diecezei sale la nouă și înfloritoare viață. (V. N.)

† **Ioan Cămpian**, paroh ort. român în Beznea, membru în scaunul protopopesc al tractului Peștes, după un serviciu credincios de 43 ani la altarul Domnului, a trecut la cele eterne în 25 Iulie (7 August) a. c. în etate de 67 ani și a fost așezat spre veșnică odihnă în 28 Iulie (10 August) în cimitirul sf. biserici din Beznea. Il jelesc: nemângăiata soție Sofia n. Paul, fiii Ioan, avocat, Petru, candidat de inginer și Augustin candidat de avocat, toți în serviciu militar, fiicele Eugenia și Maria Amalia, ginerii Ioan Simoc, preot și Iosif Tripon, învățător. Dumnezeu să-l așeze între dreptii săi.

† **Filip Vuia**, preot ort. român în Aga, după un serviciu de 29 ani prestat cu vrednicie bisericii și școlii române, a răposat în 8/21 August în etate de 55 ani. În mormântarea adormitului în Domnul a avut loc în 10/23 August. Il jelesc: soția Georgina născ. Cheveresan, fiii Cornel și Tiberiu, soacra văd. Maria Roșu și numeroase rudeni. Odihnească în pace!

Cavaler al ordinului Maria Teresia. Dl. Ioan Boieru, general ces. reg. în pens., binecunoscut și în cercurile românești din Arad din timpul când își făcea serviciul la reg. 33, a obținut pentru serviciul extraordinar prestat tronului și patriei pe câmpul de onoare cea mai înaltă distincție militară, ordul Maria Teresia.

Legiuni române luptă pe frontul de vest. Jurnalele franceze scriu, că generalul Iliescu, fostul șef al statului major român, va lua comanda legiunilor române formate după modelul celor cehești; cari vor luptă pe frontul de vest.

Mănăstirile din Basarabia. Consistorul din Chișinău a trimis ordin ca în mănăstirile din Basarabia să se slujească numai moldovenește și toți stareții să fie moldoveni.

Trei zile fără carne în Austria. Cu începere dela 19 August în Austria s'au introdus trei zile pe săptămână fără carne și anume: Luni, Miercuri și Vineri.

O fundațiune de o jumătate de milion pentru scopuri culturale românești. Avocatul Dr. Ilie Mariș, din Sighetul Marmăției, fondatorul și fostul director executiv al băncii „Maramurășana“ care a murit la 23 Septembrie 1916, a lăsat averea lui de aproape jumătate milion pentru împărțirea de stipendii tinerilor români gr.-cat. Maramurășeni, cari studiază la v'un gimnaziu, școală reală, școală de silvicultură, economie, drept, teologie. Se vor da ajutoare pentru creșterea unei generații de industriași și comercianți români, cari sunt la începutul activității lor comerciale — asta pentru a se creă o clasă de mijloc, o inteligență mai numeroasă românească, în Maramurăș. Patronul fundațiunii este episcopul Gherlei.

Noul an școlar. Ministrul de culte și instrucțiune publică a dat tuturor autorităților școlare

o ordonanță, în care dispune ca noul an școlar 1918/19 să se înceapă la 1 Septembrie în toate școlile secundare: gimnaziile, școlile reale, școlile comerciale, civile și seminariile. Direcțiunea școlară este îndreptățită din partea ministrului, să acorde concedii de câte 3 săptămâni școlarilor, cari dau mână de ajutor părinților cu prilejul lucrului economic din toamnă și primăvară.

Artiștii din România aranjează șezători în Basarabia. Ziarele din Iași anunță că scriitorii N. N. Beldiceanu și Nichifor Crainic, artistul Sărbul dela Teatrul Național din București, baritonul Văleanu, au dat un ciclu de 8 șezători în Basarabia. Pretutindeni scriitorii și artiștii noștri au fost primiți cu dragoste și literatură și arta românească au fost sărbătorite cu însuflețire. Afară de șezătorile pentru toată lumea s'au dat și șezători pentru copii, la cari dl. N. N. Beldiceanu a citit din povestirile lui Creangă în limba română și a încăpea lumea în sală și au trebuit să se întorcă dela ușă peste 400 de soroză fiindcă nici în picioare nu mai aveau unde să stăie. La această șezătoare au venit și țărânii din jurimi și dintr'o lojă ascultă cu ochi umezi și cu inimă fericire moș Andrei al Negruului, gospodar vrea de pe dealul acoperit de vii și livezi al Sorococii. La Soroca s'au dat trei șezători dintre cari două pentru copii. Șezătorile s'au dat în folosul bibliotecii basarabene.

Nou husitism. Ziare cehe din Praga anunță că comuna evanghelică din Prerau a organizat o serie de conferințe. Ultima conferință ținută de profesorul Frinta din Praga, s'a ocupat de dreptățirea și necesitatea unei biserici cehe dependente, care să pornească dela husitism și să accepte vederi moderne. Profesorul Frinta organizatorul mișcării „pentru o biserică cehe neatărnătoare, scăpă de iurăruri străine“ a comunicat, că „în curând“ va veni rândul de temeierea acestei biserici.

Haine pentru învățători. Asociația „Haine pentru învățători“ a cumpărat postavuri în valoare de 4 milioane din care se vor face haine pentru învățătorii din spectorii școlari au și cerut societății costumul model, spre a se putea arăta învățătorilor. Costumul provăzuți cu haine și membrii familiei învățătorilor. La vânzare societatea pune ca condiție ca fiecare costum vândut, cumpărătorul să plătească 5 kilograme haine sau șoiă ruptă ori cum se va spune sau 5 kigr. din vre-un fel de blană. Costumul scump va costa 450 cor. Hainele pentru băieți și fete de 4 până la 14 ani costă până la 235 cor. Un costum de femeie va costa 362-435 cor. Un pardesiu 450 până la 500 și un costum sacou 175 cor.

Lipsă de preoți în Austria. În Austria e în ingrijorarea pentru lipsa de preoți. În anul 1917 în seminariile din Viena, Pöthen, Linz, Salzburg, Brixen, Laibach, Triest, Marburg, Graz, Passau, Leimnitz, Budweis, Königgrätz și Olmütz, dară în 14 seminarii, au studiat, 1113 clerici. Numărul lor în anul 1918 s'a redus la 507, dară se observă o scădere de 54 procente. În unele cursuri ale acestor seminarii de prezent au rămas câte unul, doi sau șase ascultători. Card. Dr. Piffel a spus, că în proximități trei ani în dieceza de Viena în loc de 90 abia vor fi rămas toniți 20 clerici întru preoți. Vor rămâne corne întregite vre-o 70 de posturi. În unele dieceze 1080-2600 credincioși au numai un preot.

Vilegiatură. La inițiativa regelui s'a dat schimb de copii, pentru vacanțe, între Austria și Ungaria. Cei 40-50.000 copii austrieci, cari au ajuns în Ungaria au aici de toate, dar cei 10.000 copii din Ungaria, cari au fost aduși în jurul Abbatiei, Lovranei, Volosca și Portofino, luptă cu multe neajunsuri. La sosire au fost primiți cu „Vin tatar“. În deosebi Croații au venit nervoși, că au adus în părțile lor țărâni străini, pe când ei de zile nu au pâine și nici la ai lor. Comisarul guvernial Tibor Rudolph a fost constrâns să alerge la fața locului și să a face rânduială. O încercare fără succes.

Expediție la polul nordic. Amundsen, descoperitorul polului sudic, a organizat o expediție pentru a descoperi polul nordic. Expediția stătu norvegiană e cu atât mai interesantă, că s'a dovedit, că descoperirea americanului este falsă.

Prețurile maxime pentru porci. Prin ministerial s'au stabilit următoarele prețuri maxime pentru porci. Porci slabi de 20-30

autentice, acludate cererii, următoarele: 1. Că sunt locuitori din Sânmiclăușul-mare. 2. Că sunt de religia gr.-or. și aparțin metropoliei gr.-or. române din Ungaria și Transilvania. 3. Starea sănătății. 4. Studiile, ce au făcut în anul școlastic premergător. 5. Că sunt din părinți săraci.

Licvidarea stipendiilor se va face numai după ce stipendistul va dovedi, că este înscris la școală pe anul școlastic 1918/19.
Sânmiclăușul-mare, la 30 Iulie (13 Aug.) 1918.
Dr. Nestor Opresan, pres. com. par. Petru Fleșieriu, not. com. par.

—□—

2-3

redactor responsabil: Dr. Teodor Botiș, profesor.

Concursuri.

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc la școala gr.-or. română din Nimăiești (Nyimáieszt), tractul Beiuș, se publică concurs cu termen de alegere de 30 de zile dela prima publicare în foaia oficioasă, pe lângă următorul salariu: 1. Cărtir și grădină, prețuit în 80 cor. 2. Bani 678 cor. 3. Pentru cantorat venitele comitatului în 80 cor. 4. Intregirea salariului dela stat asigurată.

Cei ce reflectează la acest post sunt poștiți și înaintă recursurile lor, adresate comitetului parohial, — oficiului protopopesc gr.-or. rom. din Beiuș, iar pentru a se face cunoscuți popoului, să se prezenteze în vre-o Duminecă, ori sârbătoare la sf. biserică din Nimăiești.

Încât la acest post ar reflecta și învățătoarele, ele se vor îngriji de cantor, în cazul când vor fi alese.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu Moise Popoviciu, adm. ppesc.

—□—

1-3

Pentru postul învățătoresc dela școala gr.-or. română din Crâncești (Karánestfalva), tractul Beiuș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia oficioasă, pe lângă salariu de 600 cor., cărtir și grădină. Intregirea dela stat încă nu e asigurată.

Cei ce doresc a ocupa acest post sunt poștiți a-și înaintă recursurile lor, adresate comitetului parohial, oficiului protopopesc gr.-or. rom. din Beiuș (Belényes), iar în vre-o Duminecă, ori sârbătoare să se prezenteze la sf. biserică, spre a se face cunoscuți popoului.

Crâncești, la 1/14 August 1918.

Gheorghe Cociș, preot.

Cu știrea mea: Moise Popoviciu, adm. ppesc.

—□—

1-3

Pentru îndeplinirea postului de învățător-cantor la școala rom. gr.-or. din comuna Sebiș (Körös-Sebes) în protopopiatul Vașcăului se escrie concurs cu termen de recurgere 30 de zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala” pe lângă următorul salariu:

1. În numărul dela comuna bisericească 151 cor. 78 fil. 2. Stoalele cantonale și folosirea cămăntului cantoral. 3. Ajutor de stat conform art. de lege XVI 1913 după anii de serviciu ai alesului. 4. 12 metri de lemne aduși în curtea școlii de comuna bisericească din cari se va încălzi și sala de învățământ, de a cărei curățire și se va îngriji comuna bisericească. 5. Locuință corăspunzătoare și grădină de legumi. 6. Pentru conferințe și adunările învățătoarești, învățătorul red. va primi dela parohie cărașie și diurnul staverit de autorități.

Cei ce doresc să ocupe acest post să-și înaintăze petițiile lor P. On. oficiu protopopesc gr.-or. din Vașcău (Vaskoh) și până la alegere să se prezinte la sfânta biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipicul bisericesc. Din ședința comitetului parohial ținută în Sebiș la 8/21 Iulie 1918.

Ilie Lucaș m. p., pres. com. par. Ioan Cloambeș m. p., not. com. par.

Cu consensul meu: A. P. Deseanu, ppop.

—□—

1-3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant dela școala confesională gr.-ort. română în Fiscuț (Temesfűskút), tractul Lipovei în nexțiu al ordinului Ven. Consistor de sub Nr. 3050/1918 se publică de nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: 1. În bani gata 1064 cor. 2. Cortel liber în edificiul școlii cu grădină de 200 stânjeni. 3. Spese de conferință în consiliul concluzului Ven. Sinod eparhial 91/1914.

4. Pentru scripturistica 10 cor. 5. Dela înmormântări unde va fi poștit 80 fileri. 6. Intregirea salariului se va cere dela stat, care este asigurată prin rezoluțiunea Ex. Sale dlui minisru cu Nr. 94487/1913.

De încălzirea și curățirea internă a locuinței învățătoarești se va îngriji învățătorul, iar de curățirea externă și de a salei de învățământ comuna bisericească. Alesul învățător este îndatorat să conducă strana, să conducă și supravegheze școlarii la sf. biserică în Dumineci și sârbători și alte funcțiuni liturgice, fără alta remunerațiune.

Reflectanții sunt rugați să înaintăze recursurile lor adresate comitetului parohial din Fiscuț (Temesfűskút) pe calea P. On. oficiu protopopesc al Lipovei (Lippa) ajustându-le cu următoarele documente.

a) Extras de botez din matricula bis. și de naștere din matricula civilă, b) diplomă de învățător, c) atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány) dela antistia comunei natale, d) declarație referitor la serviciul militar încât este asentat și a făcut anul de voluntar ori nu — având a se prezenta sub durată concurselor în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu Fabrițiu Manuilă, protopresbiterul Lipovei.

—□—

1-3

Nr. 2755/1918.

Prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile pentru conferirea a 2—3 stipendii vacante din fundațiunea „Teodor Pap”.

Indreptățiți la aceste stipendii sunt, conform literilor fundamentale:

a) rudeniile fundatorului, b) tinerii români ortodocși din erașul Giula, c) în lipsa recurenților indicați sub a) și b) urmează indreptățirea tinerilor români din întreagă dieceza Aradului, cari cercetează școale: elementare, civile, reale, comerciale, industriale, de agricultură, militare, gimnaziale, academii, ori universități și la institute teologice.

Concurenții au să-și înaintăze cererile la adresa Consistorului ortodox român din Arad, ajustate cu următoarele documente originale ori autenticate la vr'un notar public regesc:

1. Extras de botez din matricula botezaților, provăzută cu clausula parohului local, că respectivul și de prezent aparține bisericii române ortodoxe.

2. Rudeniile, cari reflectează la stipendii, au să prezinte și informațiune familiară, din care să fie evident gradul de înrudire cu fundatorul.

3. Atestat de paupertate dela direcția politică competentă, cu date specificate și pozitive despre starea materială a părinților concurenților, precum și despre starea concurenților însuși. — Atare atestat se cere și dela rudeni.

4. Testimoniu de pe anul școlar 1917/18, iar universitarii despre toate cursurile, respective semestrele ascultate, și document despre rezultatul în examenele prestate.

5. Certificat medical, dela vre-un medic oficial, despre starea sanitară a recurentului.

6. Dacă recurentul ar fi întrerupt studiile, are să dovedească prin act autentic: unde, în ce calitate a petrecut timpul respectiv și cu ce conduită?

7. Concurentul va avea să arate în petițiune și aceea, că este asentat ori ba? Dacă da, de când e asentat și când are să-și facă stagiul militar? Apoi că: unde și la ce fel de școală are de gând să-și continue studiile? Dacă e student de școale medii, ce carieră are de gând să-și aleagă după terminare? De unde mai are stipendii, ori ajutor și în ce sumă?

De asemenea să arate recurenții și adresa, la care să li-se trimită la vremea sa rezoluția consistorială.

Arad, ședința cons. dela 26 Iulie (8 August) 1918.

Consistorul ort. rom. din Arad.

—□—

2-3

Pentru conferirea a două stipendii de câte 600 cor. din fundațiunea „Nicolau și Albina Vingan” la elevi greco-orientali români în școalele elementare, medii și superioare. Tinerii, cari doresc să fie împărtașiți de aceste stipendii, să-și înaintăze cererile bine instruate cătră comitetul parohial gr.-or. român din Sânmiclăușul-mare (Nagyszentmiklós) și au preferință cei din familia Nicolau Vingan.

Reflectanții au să dovedească cu documente

autentice, acludate cererii, următoarele: 1. Că sunt locuitori din Sânmiclăușul-mare. 2. Că sunt de religia gr.-or. și aparțin metropoliei gr.-or. române din Ungaria și Transilvania. 3. Starea sănătății. 4. Studiile, ce au făcut în anul școlastic premergător. 5. Că sunt din părinți săraci.

Licvidarea stipendiilor se va face numai după ce stipendistul va dovedi, că este înscris la școală pe anul școlastic 1918/19.

Sânmiclăușul-mare, la 30 Iulie (13 Aug.) 1918.

Dr. Nestor Opresan, pres. com. par. Petru Fleșieriu, not. com. par.

—□—

2-3

Nr. 12 E. G. B./1918.

Se publică concurs pentru trei stipendii de 400 cor. anual din fundațiunea Elena Ghiba Birta pentru anul școlar 1918/19 cu termen de 5/18 Septembrie a. c.

Indreptățiți la aceste stipendii sunt în prima linie rudeniile testatoarei, iar recurenții neînrușiți, de religiunea gr.-or. rom. din comitatele Arad, Bihor, Bichiș și Cenad numai atunci se primesc, când lipsesc competenți dintre rudeni. Recurenții au să-și înaintăze cererile lor la adresa Comitetului administrativ al fundațiunii Elena Ghiba Birta în Arad, provăzute cu timbru de 1 cor. și instruite cu următoarele documente originale ori copii autentice:

1. Extras din matricula botezaților, provăzută cu clausula parohului local, că și de prezent aparține bisericii gr.-or. române. 2. Rudeniile mai au să adnezeze și informațiune familiară, prin care pot să dovedească, că sunt înrușiți cu testatoarea. 3. Atestat de paupertate dela direcția competentă, cu date pozitive despre starea materială a părinților și a recurenților. Acest atestat să fie confirmat prin subscrierea parohului local. 4. Testimoniu școlastic, că au absolvat cel puțin școala elementară cu succes, iar aceia, cari au ascultat deja cursuri la vre-o școală medie sau academie respective universitate să dovedească, că au câștigat astfel de testimoniu, încât pot trece în cursurile superioare. 5. Certificat medical despre starea sanitară. 6. Dacă recurentul a întrerupt studiile, are să dovedească prin act autentic: unde a fost, și ce purtare a avut. 7. Recurentul să arate specialitatea, la care, locul, unde are să urmeze studiile, precum și dacă are ori ba alt stipendiu. Pentru cazul, că recurentul ar fi înscris dejă la vre-un institut de învățământ, aceasta să o dovedească prin certificat dela direcțiunea respectivului institut. 8. Fiecare stipendist este obligat, ca după terminarea studiilor să asigure comitetul administrativ, că îndată ce își va ajunge scopul dorit și îi va permite starea materială, va depune pentru totdeauna 50 coroane pentru augmentarea acestei fundațiuni. 9. Petițiunile lipsite de condițiunile de mai sus, ori sosite după termenul de concurs, nu se vor lua în socotință.

Arad, la 29 Iulie (10 August) 1918.

Comitetul administrativ al fundațiunii Elena Ghiba Birta.

—□—

2-3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de învățătoare la școala conf. gr.-or. română din Becicherecul-mic protopresbiteratul Timișoara prin aceasta se escrie în înțelesul concluzului Ven. Consistor Nr. 2370/918 concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Beneficiul împreună cu acest post este următorul: 1. Salariu dela comuna bisericească 633 cor.; diferența dela aceasta sumă în sus este asigurată prin ajutor de stat. 2. Pentru conferință 20 cor. 3. Pentru scripturistica 10 cor. 4. Locuința corăspunzătoare în natură (2 odăi, culină, cămară) și grădină dela intravilanul școlii. 5. De curățirea internă a cărtirului inv. se va îngriji învățătoarea aleasă, iar de curățirea externă a întregului edificiu școlar precum și de curățirea și încălzirea salei de învățământ se vor îngriji susținătorii de școală. 6. Totasemenea susținătorii de școală se vor îngriji și de provăderea cantoratului în biserică, — în școală însă va avea să propună cântarea învățătoarea aleasă, care totodată se obligă a propune regulat și lucrul de mână fără altă remunerațiune.

Recursurile adresate com. par. din Becicherecul-mic și ajustate cu: a) cu extras din matricula botezaților, b) certificat de apartinență, diploma de învățător și eventualele atestate despre serviciul prestat până acum, sunt a se înaintă în termenul concursual Prea On. oficiu protopres-

bilateral gr.-ort. rom. a Timișorii, iar reflectantele sunt poftite a se prezenta în careva Duminecă ori sârbătoare în sfta biserică din Becicherec spre a face cunoștință cu poporul.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Ioan Oprea*, protopresbiter, inspector conf. de școale.

—□—

2-2

Pentru îndeplinirea definitivă a postului **învățătoresc-cantor**, dela școala gr.-or. rom. din **Sititelec** (Székelytelek), comitatul Bihor, protopopiatul Tinca, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare, pe lângă următorul salariu: 1. Dela comuna bisericească 600 cor. 2. Dela comuna politică ajutor de lemne 18 cor. 3. Stolele cantonale valorizate în 40 cor. 4. Competința de pășune din pădure. 5. Cuartir liber și grădina. 6. Ajutorul de stat, care însă biserica nu-l garantează.

Reflectanții au să se prezinte în biserică în vre-o Duminecă ori sârbătoare pentru a-și arăta dexteritatea în tipic și cântări, iar recursurile lor adresate comitetului parohial să le înainteze protopopului tractual.

Nicolae Roxin, protopop.

—□—

2-3

Pentru îndeplinirea postului de **învățător** dela școala ort. rom. populară din **Șumugiu** (Vărăduzsova), se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios.

Emolumentele sunt: 1. Salariu în bani dela parohie 794 cor. 26 fil. Intregirea dela stat e asigurată. 2. Uzufuctul a 8 iug. a 1600□ pământ, valorat în 50 cor. 3. Grădina de legume. 4. Cuartir nu este, dar parohia va lua îngrijire, și după războiu se va edifica locuința. 5. Stolele îndatinate. 6. Pentru scripturistica și participare la conferință, diurnele ce se vor staveri.

Încălzitul și curățitul salei cade în sarcina parohiei.

Alesul este îndatorat a prevedea cantoratul în și afară de biserică, a instrui elevii în cântările bisericești, a-i conduce și supraveghea în sf. biserică.

Reflectanții se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică pentru dovedirea capabilității în cântări și tipic, arătându-se și poporului.

Cererile de concurs — adiuștate cu documentele de lipsă — se vor înainta în termenul regulamentar la P. On. oficiu protopopesc ort. român al Orăzii-mari.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Andrei Horvath* m. p., protopopul Orăzii-mari, inspector școlar.

—□—

3-3

Pentru îndeplinirea postului **învățătoresc** dela școala ort. română confesională din **Abranul-de-sus** (Érábrány), se publică concurs cu termen de 30 zile dela apariția primă a concursului.

Emolumentele sunt: 1. Locuință cu supraedificatele de lipsă și grădina de legume. 2. Dela parohie 600 respective 1000 cor. Intregirea dela stat nu este asigurată. 3. Stolele îndatinate. Curățirea și încălzitul salei de învățământ le supoartă parohia. 4. Pentru scripturistica și diurne la conferință, ce se vor staveri din caz în caz.

Alesul are îndatorirea să provadă cantoratul în și afară de biserică, să instruiască elevii în cântările bisericești, conducându-i și supraveghându-i în sf. biserică.

Reflectanții sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică a se arăta poporului și a-și dovedi capabilitatea în cântări și tipic.

Cererile concursuale a se înainta — adiuștate fiind cu documentele de lipsă — în termenul regulamentar, la p. on. oficiu protopopesc din Oradea-mare.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Andrei Horvath* m. p., protopopul Orăzii-mari, inspector de școale.

—□—

3-3

Pentru îndeplinirea postului **învățătoresc** din **Satulbarb** (Ujbártfalva), se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în org. of. „Biserica și Școala”

Emolumente: 1. În bani gata 548 cor. Intregirea salariului dela stat este asigurată. 2. Scripturistica 10 cor. ori spesele efective. 3. Pentru conferință diurnul staverit de superioritate. 4. Stolele dela funcțiunile cantonale. 5. Cuartir corăspunzător cu supraedificate și grădina de legume.

Alesul va avea să conducă strana în sf. biserică, să instruiască elevii și adulții în cântări

rile bisericești, să-i conducă și supravegheze la sf. biserică, provăzând în parohie cantoratul. Încălzitul și curățitul salei de învățământ cade în sarcina parohiei.

Reflectanții la acest post sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Cererile concursuale au a se adiușta cu: estras de botez, diploma de învățător, atestat de moralitate, etc., înaintându-se p. o. oficiu protopopesc al Orăzii-mari, în termenul regulamentar.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Andrei Horvath* m. p., protopopul Orăzii-mari, inspector școlar.

—□—

3-3

Pentru îndeplinirea stațiunii **cantonale-învățătoresci** din **Inand**, protopopiatul Tinca (com. Bihor), se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele cu acest post sunt: 1. În bani gata: 200 cor. 2. 8 jughere și 1301 stânjeni pământ arător, a cărui venit după detragerea dării care are a o suportă alesul face 210 cor. 3. 5 mm. grâu amestecat și 5 mm. cucuruz sfărmat prețuit în 124 cor. 60 fil. 4. Relut de lemne în bani gata dela comuna bisericească pentru încălzirea salei de învățământ 66 cor. 60 fil. 5. Locuință în natură și grădina. 6. Venite stolare: 51 cor.

Cel ales are a conduce strana fără altă remunerațiune.

Pentru orientare se aduce la cunoștința celor interesați, că întregirea salariului conform legilor existente pentru fostul învățător a fost votat de înaltul minister de culte în suma de 348 cor.

Recursurile adiuștate cu documentele recente sunt a se înainta P. On. oficiu ppsc din Micherechiu (Méhkerék), iar reflectanții vor avea a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sfta biserică din Inand spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Inand, la 26 Iunie (9 Iulie) 1918.

Ioan Bonatiu, pres. com. par.

In conțelegere cu: *Nicolae Rocsin*, protopop.

—□—

3-3

Pentru îndeplinirea postului de **învățător-cantor** la școala din **Criștiorul de sus-țarină** (Biharkristyor), se publică concurs cu termenul de alegere pe ziua de 15/28 August a. c.

Salariu constă: 1. Bani gata repartiția pe credincioșii aparținători la aceasta școală: 592 cor. 2. Venitele cantonale: stolele îndatinate prețuite în 40 coroane de tot 632 coroană 3. Pentru conferință când va lua parte 20 coroane. 4. Locuința care se află sub un acoperământ cu sala de învățământ, stătătoare din o culină, o cămară și două chilii padimentate. 5. Intregirea salariului se va cere dela stat.

Încălzitul și curățitul salei de învățământ cade în sarcina comunei bisericești.

Cel ales va fi obligat a deplini cantoratul atât în sf. biserică în toată Dumineca și sârbătoarea, cât și la toate funcțiunile. Asemenea este obligat a deprinde pruncii dela școală în cântările bisericești. Propunerea religiunii și catehizarea cade, fără alta remunerațiune, în sarcina celui ales.

Concurenții acomodându-se dispozițiilor statutare și regulamentare în vigoare vor avea să se prezinte în durata concursului în sf. biserică din B-Criștior.

Vașcău, la 12/25 Iulie 1918.

Adrian P. Deseanu, protopop.

—□—

3-3

Conform ordinului Ven. Cons. Nr. 2676/1918 pentru îndeplinirea unui post de **învățător** la școala populară ortodoxă-română din **Ecica-română** (Oécska, Totontál m.) se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala” cu următoarea dotațiune anuală:

Salariu fundamental 1200 cor., relut de cortel 240 cor., pentru scripturistica 10 cor. și de fiecare conferință învățătorescă, la care va participa, în diurnă și viatic 12 cor. Eventuala întregire a salariului dela stat, conform art. de lege XVI din 1913, amăsurat anilor de serviciu.

Învățătorul va avea să se conformeze următoarelor îndatoriri: 1. Va cerceta regulat sf. biserică cu elevii săi și va ține o strănă la cântare. 2. Va ține școala de repetiție cu elevii încredințați conducerii sale. 3. Va lua parte la

înmormântări, unde va fi poftit, pe lângă taxa școlară uzuată. 4. Alesul va ține clasele cari i-se vor încredința din partea comitetului parohial cu aprobarea Veneratului Consistor diecezan.

Reflectanții au să-și înainteze în termenul indicat recursurile adresate comitetului parohial, la adresa Prea On. oficiu protopresbiteral în Banat-Comloș (Nagykomlós, Torontál m.), având să le adiușteze cu următoarele documente: a) Extras de botez. b) Diploma de învățător. c) Atestat de apartinență. d) Atestat de serviciu de până acuma. e) Declarație privitoare la serviciul militar și obligamentul de substituire pe speșele și răspunderea sa în caz de serviciu ca voluntar pe un an.

Dela recurenți se cere, ca sub durata concursului să se prezinte în vr'o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică parohială din loc, spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Ecica-română, din ședința comitetului parohial ținută la 29 Octomvrie (11 Noemvrie) 1917.

Petru Bugaru m. p., președinte. *Iulu Magdu* m. p., notar.

In conțelegere cu: *Dr. Ștefan Cioroianu*, administrator protopopesc.

—□—

3-3

Pentru îndeplinirea postului de **învățător-cantor** la școala confesională gr.-or. română din **Vărășeni** (Veresfalva), protopresbiteratul Beiuș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia oficioasă, pe lângă următorul salariu:

1. Locuință și grădina. 2. În bani 600 cor. 3. 12 metri de lemne, din cari se va încălzi și școala. 4. Pentru conferință 20 cor., pentru scripsală 10 cor. 5. Stolele cantonale. Intregirea dela stat se va petiționă la timpul său.

Cei ce reflectează la acest post, sunt poftiți a-și înainta recursurile — adresate comitetului parohial — oficiului protopopesc în Beiuș (Belényes), iar în vre-o Duminecă ori sârbătoare să se prezinte la sf. biserică, spre a se face cunoscuți poporului.

Terențiu Popa, president. *Iacob Popa*, notar.

In conțelegere cu: *Moise Popoviciu*, adm. protopopesc.

—□—

3-3

Pentru îndeplinirea postului de **învățător-cantor** la școala elementară gr.-or. română de băieți din **Beiuș** (Belényes), prin aceasta se publică concurs nou, cu termen de alegere pe ziua de „Tăierea capului lui Ioan”, 29 August (11 Septemvrie) a. c. orele 11 a. m.

Emolumentele, împreunate cu acest post sunt: 1. Salariu fundamental 1200 cor. și întregirea aceluși salariu, conform timpului de serviciu a alesului, solvit în rate lunare anticipative din cassa bisericești. 2. Cortel și grădina cu supraedificatele necesare. 3. Pentru conferința învățătorescă și scripturistica 100 cor. 4. Pentru încălzitul salei de învățământ 16 m. lemne, iar pentru curatorat, 100 cor. 5. Venitele cantonale. 6. Încât învățătorul ales se va încredința cu conducerea socoților epitropești și fundamentale, pentru aceasta va primi o remunerațiune separată. 7. Cel ales e îndatorat să conducă strana fără altă remunerațiune. 8. Pe timpul războiului parohia asigură învățătorului un adaus de scumpe anual de 1200 cor., adaus familiar și de îmbrăcăminte însă nu-i asigură; în cazul însă când statul ar acordă toate acestea adause, obligamentul parohiei încetează.

Reflectanții la acest post sunt poftiți a-și înainta cererile lor, instruite cu documentele necesare și adresate comitetului parohial, oficiului protopopesc gr.-or. român în Beiuș (Belényes), iar în vre-o Duminecă ori sârbătoare să se prezenteze la sf. biserică, spre a se face cunoscuți poporului.

Dat din ședința comitetului parohial din Beiuș, ținută în 20 Iulie (2 August) 1918.

Dr. Gavril Cosma, pres. *M. Popoviciu*, notar. In conțelegere cu: *Moise Popoviciu*, adm. protopopesc.

—□—

3-3

La o familie distinsă românească se caută

o guvernantă

lângă copii, care să știe conduce și economie de casă. Condiții favorabile. Informațiuni din redacția ziarului nostru.